

LLIBRES

No hi ha paraules
Assumir la mort d'un fill
Francesc Torralba
Arallibres, Barcelona, 2024,
211 pàgs.

Som davant un llibre molt singular, en el qual Francesc Torralba descriu i reflexiona sobre un esdeveniment que li va colpejar fort i va donar origen a un indescriptible dolor: La mort en accident de muntanya del seu fill Oriol, el 14 d'agost del 2023 en una excursió que feien junts pare i fill. L'Oriol, ple de vitalitat i projectes tenia 26 anys i pròximament havia de contreure matrimoni. El llibre descriu amb detall l'excursió, com l'Oriol es va avançar en el camí i, poc després, va deixar de respondre a les crides, cada vegada més angoixades del seu pare. Al cap d'algun temps, algú, que no era Oriol, va respondre i així va poder iniciar-se el rescat.

Amb emocionants paraules, Torralba descriu tot el que va ocórrer després, en trobar l'Oriol sense vida en un barranc

de difícil accés i els dies següents. Conta com aquesta traumàtica experiència va fer que el seu món interior s'aturés i que s'hagués d'enfrontar a sentiments, sensacions i pensaments difícils de digerir. El títol, "no hi ha paraules" expressa bé la situació. A poc a poc, el pare atribolat va reaccionar i va passar de la ira a una profunda resignació i de la resignació, al consol, per acabar experimentant gratitud cap a la persona que se n'ha anat.

No sol ser aquesta una conclusió freqüent del procés de dol. "Per experiència personal puc dir -afirma Torralba- que la darrera fase d'aquest procés [de dol] no és, com diuen els manuals, l'acceptació o l'assumpció de la mort de l'esser estimat, sinó un immens i profund sentiment de gratitud envers la persona traspassada." (p. 131). S'arriba a aquesta conclusió en entendre que aquella persona que ens ha deixat ens ha regalat una cosa molt gran, la seva vida i presència: les seves paraules, els seus consells, les seves bromes, la seva generositat i els seus dons, i com tot això ha contribuït al fet que siguem com som (Cf. p. 133).

L'obra, dividida en tres parts, té una estructura senzilla. La primera és una descripció detallada de la pèrdua del fill, detallant no sols els fets, sinó també l'experiència interior d'un pare que, de sobte i de manera totalment inesperada perd el seu fill en plena joventut. La segona part explica el procés de dol seguit, un camí tortuós i amb moltes anades i vingudes, que fa palesa l'única cosa in-

salvable: la mort. En la tercera part, titulada “Les paraules del filòsof” acudeix a un celebrat pensador, Søren Kierkegaard, a qui Torralba coneix bé, des de la seva tesi doctoral en filosofia, i a qui considera el seu filòsof de capçalera (p. 140). Cerca en ell bàlsam per a la seva ànima turmentada. Ara, el relleix des de l'experiència del fill mort i troba nous significats (pàg. 139ss).

Conclou aquesta part amb un pensament profund per continuar endavant: “Viure cada dia com si fos el darrer no és perdre el nord, és tenir molt present per a què existim i què hem vingut a fer. Qui viu així, no és lamenta, al morir, de tot el que no ha fet, ni ha dit, perquè ha aprofitat cada dia.” (p. 203)

El llibre és, en el fons, una magnífica descripció de l'aprenentatge davant la mort d'algú que estimem, narrat en primera persona. “Un aprenentatge que no s'adquireix en cap institució educativa.” (p. 207).

L'autor a vegades manifesta la seva condició de cristià, especialment en els moments del rescat, en què repeteix el *Parenostre*. També valora el ritual d'exèquies, encara que matisa: ja sigui religiós o laic (p. 115). No obstant això, al llarg de l'obra, s'aprofundeix poc en la perspectiva cristiana i l'esperança de la vida eterna que, per a molts, resulta el millor bàlsam per a afrontar el dol. Amb tot, és un llibre recomanable, especialment en persones en situació de dol.

Domènec Melé

La Paraula que em sosté
Meditacions d'un teòleg en temps de dol

Francesc Torralba

Ara Llibres, Barcelona, 2025,
193, pàg.

D'alguna manera, aquest llibre complementa l'anterior *No hi ha paraules. Assumir la mort d'un fill*, que tracta del dol davant la pèrdua del fill de l'autor, l'Oriol, un jove de 26 anys. Fou en un accident a la muntanya durant una travesia en la qual ell l'acompanyava. Si en el comentari a aquest llibre des del blog Temes d'avui, conclouïem, amb una recomanació matisada, per la manca de referències cristianes. No es pot dir el mateix d'aquest altre llibre, en el qual Torralba afronta el dol pel seu fill des de la seva condició de teòleg. *Francesc Torralba*, director de la Càtedra Ethos d'Ètica Aplicada de la Universitat Ramon Llull i membre del Dicasteri de Cultura i Educació, és un pensador i escriptor ben conegut, sobretot a Catalunya. Posseeix quatre doctorats, entre els quals figura el de teologia, que aquí, certament, és especialment rellevant.

Al “no hi ha paraules” del llibre anterior, ara Torralba afegeix que “més enllà del

silenci i de les paraules, hi ha la Paraula.” (p. 19). En efecte, l’obra està centrada en la Paraula, així amb majúscula, per referir-se a la Paraula de Déu. “La paraula que em sosté” inclou un conjunt de textos bíblics, de l’Antic i del Nou Testament, ben seleccionats amb sucoses reflexions personals amb freqüència arrelades en l’experiència vital de l’autor.

“Crec en el valor de la Paraula revelada per Déu en la història” -afirma Torralba- “Aquesta Paraula, meditada una vegada i altra, en el fons del meu cor, ha estat un bàlsam per a la meva ànima turmentada, una font de sentit i d’esperança en aquest llarg periple de dol”. (p. 19).

En una conversa recent amb el periodista Josep Fita, a *La Vanguardia*, Torralba explicava com ha trobat sentit a la seva tràgica experiència vital. Deia: “Jo defenso que el temps no ho cura tot, però el temps treballat, amb treball espiritual, no et permet superar-ho, però sí assumir-ho. El que intento expressar en aquest llibre és de quina manera la lectura, la meditació de la Paraula en majúscules, és a dir, de textos bíblics, m’ha ajudat a trobar consol. La Paraula conté molts matisos i missatges, però quan un es troba al costat d’un ser estimat que ja no hi és, és a dir, del qual només en queda el cadàver, aquesta Paraula promet una vida plena, una trobada final, i això naturalment és una font d’esperança. La qüestió és creure-se-la. Si un no hi creu, no deixa de ser una paraula més.» Afegia: “Jo sí que hi crec”.

Alguna cosa semblant vaig sentir dir a l’autor en la presentació del llibre en el barri de Sants el passat 30 de setembre.

L’autor va departir amb el periodista Antoni Bassas, qui li va llançar una bateria de preguntes molt encertades, contestades amb precisió i fluïdesa. Va començar per explicar que, mentre la poesia, expressa, i la filosofia consola, la Paraula de Déu, no solament consola, sinó que, sobretot, transforma.

En la primera part del llibre pondera el valor de la Paraula enfront de paraules vanes. Una Paraula que és des del principi i que roman per sempre, més enllà de les urpes de la mort. Una paraula que ha ser escoltada, acollida i posada en pràctica. En la segona part pondera diversos textos que emmarquen la mort en la perspectiva divina i que són un autèntic bàlsam davant la realitat de la mort. La tercera part inclou textos sobre el temps a la terra, que conclou amb la mort i la responsabilitat d’aprofitar bé el temps, juntament amb l’esperança de la vida eterna: “Déu, que va ressuscitar el Senyor, també ens ressuscitarà a nosaltres amb el seu poder.” (*1 Cor* 6, 14).

Francesc Torralba veu la pregaria com una alternativa plausible per aconseguir serenitat en processos de dol com el seu (p. 25). Com a reconegut intel·lectual que és, s’ha centrat en l’escolta i meditació de la Paraula. És possible que això l’hagi menat a parlar amb Déu, com es parla a un amic entranyable, i això és fer oració -que no es redueix a la recitació de pregaries vocals-, però no ho diu. Potser per respecte a la seva pròpia intimitat. Més aviat, vol expressar la ressonància interior que ha suscitat en ell la meditació de la Paraula (p. 31). I això és un testimoniatge de gran valor.

Domènec Melé

Gafas para entender el arte moderno.

De Manet a Bausky

Antonio Puerta López-Cózar

Encuentro, Madrid 2023, 528 pàg.

Per què no s'entén l'art contemporani? Abans no feia falta entendre res per contemplar una obra d'art i tenir una experiència estètica, però avui no és així. Tots som testimonis d'haver recorregut galeries i museus d'art modern i observar -quan està més o menys permès- que l'interès és fer-se una selfie o una fotografia on el de darrere va canviant sense gaire ordre ni concert. És igual.

Gafas para entender el arte moderno s'obre amb un estil amè i narratiu, tant al detractor com a l'amant d'aquest art modern, també conegut com a "art després de l'art", per explicar-nos el context, les premisses culturals i de moda en el temps de l'artista, advertir el seu impuls creador i desentranyar el sentit de les seves obres.

L'autor, arquitecte amb anys d'experiència, també és professor universitari de projectes d'arquitectura que a més aborda en les seves classes els aspectes humanístics i col·labora de manera habitual en publicacions d'humanitats.

Realitza un recorregut per l'art actual a través del comentari de més d'un centenar d'obres d'art que són reproduïdes primorosament, amb una gran qualitat fotogràfica que ens permet començar a contemplar-les d'una altra manera.

Diu en el pròleg: "De la mateixa manera que avui es parla de la necessitat d'una alfabetització digital per saber ser a les xarxes socials, resulta imprescindible ampliar el nostre coneixement sobre l'art modern. No sols conèixer l'itinerari artístic sinó la influència cultural, social, econòmica o ideològica que envolta cada obra concreta. Durant un llarg temps, per exemple, ha estat decisiva la repercussió en l'art de la filosofia. Avui dia, en canvi, són les noves tecnologies o l'ecologia les que hi són molt presents".

I afegeix: "Paradoxalment l'interès per l'art va augmentant. Per què? Potser perquè la creació artística sempre ha estat perseguint el misteri de l'home i de la vida en la seva ineludible connexió amb la cerca de la felicitat. També perquè la importància i influència de les manifestacions artístiques en la societat exigeix conèixer quant hi ha en elles de veritat i quant de mentida".

Comença amb Manet i el seu quadre *El berenar campestre* que trenca amb els ideals acadèmics on els nus eren sol de les muses i de les divinitats antigues i aquí està en una escena quotidiana que va escandalitzar als seus coetanis. L'art s'allibera de la virtuositat acadèmica i això va servir perquè alguns veiessin aquí el començament de l'art modern.

Després descriu les diferents etapes d'aquestes manifestacions artístiques seguint la cronologia de les obres d'art: el

subjectivisme, l'autonomia d'una llibertat sense límits, la pèrdua del sentit, la fugida de la realitat, el triomf del lleig i l'abjecte, l'autonomia de l'art, el “tot s'hi val”, i al final la pura experimentació.

Dostoievsky deia: “la bellesa ens salvarà”. El poder transformador de l'art és innegable. Des d'un punt de vista de l'evangelització un podria pensar que els contextos en què es desenvolupa l'art contemporani són ben lluny de l'anunci cristià però no és així. Molts artistes beuen de les arrels de la cultura judeocristiana i tenen una visió de l'ésser humà com a portador de misteri, dignitat i transcendència: la preocupació pel sofriment, la compassió l'esperança, la bellesa redemptora, la fragilitat i finitud humana, la cerca del sentit... són senyals que es pot trobar a Déu en el quotidià, en el trencat i en l'imperfecte.

Els amants de l'art i tot el públic en general trobaran en aquest llibre un viatge fascinant pel temps que ajudarà a reflexionar sobre les llums i les ombres de la nostra cultura a través de la creació artística. Com remata l'autor: “Hi ha obres que consolen, però també n'hi ha que ens interpel·len i ens fan canviar. S'explica l'atracció que suscita la idea tan estesa que tots podem ser artistes i fer de la nostra vida una obra d'art”.

Joaquim González-Llanos

Romper el hielo.
Historias de un sacerdote
católico en Finlandia
Raimo Goyarrola Belda
Palabra 2025, 256 pàg.

Raimo Goyarrola (56), bilbaí, membre de l'Opus Dei, metge de formació, sacerdot des del 2002. Quatre anys més tard es va traslladar a Finlàndia. És bisbe de Hèlsinki des de 2023. Ens ofereix a “Trencar el gel” un testimoniatge vibrant i ple d'esperança sobre la vida de l'Església catòlica en un dels contextos més singulars i desafiadors d'Europa per a l'Església catòlica. Lluny de ser una autobiografia grandiloqüent, el llibre es presenta com una “finestra oberta” a l'experiència d'un pastor que ha après a estimar profundament Finlàndia i la seva gent.

El títol no és casual. “Trencar el gel” al·ludeix no sols al clima nòrdic, sinó també al desafiament evangelitzador en una societat majoritàriament secularitzada. A través d'anècdotes personals i reflexions pregones, Goyarrola descriu una Església petita en nombre —amb prou feines 26 sacerdots per a tot el país— però enorme en fe i diversitat. Amb més de 120 nacionalitats represen-

tades, la catolicitat es viu aquí en el seu sentit més autèntic: com un mosaic de cultures que enriqueix i atreu fins i tot els finlandesos autòctons.

Un dels aspectes més suggeridors del llibre, complementat amb les entrevistes recents de l'autor, és la descripció d'un ecumenisme viscut amb naturalitat i fraternitat. L'Església catòlica finlandesa celebra missa en temples luterans i ortodoxos —en 25 ciutats no té temple propi— i ha protagonitzat gestos històrics, com una processó conjunta amb ortodoxos en honor a la Mare de Déu. Aquest “model finlandès” de diàleg, com se'l coneix fins i tot en el Vaticà, és un exemple tangible que la unitat entre cristians no és només un ideal, sinó una possibilitat concreta.

Goyarrola també dedica espai als joves, destacant com l'autenticitat i l'exigència de la fe catòlica atreuen les noves generacions. La fundació de “Juventus Catholica” —associació que fomenta la iniciativa personal i el lideratge juvenil— ha multiplicat la participació en les litúrgies, fins al punt que “a les esglésies de Hèlsinki ja no hi cap la gent”. L'autor subratlla que “exigir als joves és positiu, perquè els oferim una cosa molt més gran: Déu mateix”.

Però el llibre no eludeix els desafiaments. L'Església finlandesa és, segons el bisbe, “la més pobra d'Europa”. La falta de recursos econòmics —no rep finançament estatal— i les grans distàncies geogràfiques compliquen la labor pastoral. No obstant això, Goyarrola transforma cada obstacle en una “aventura”: la construcció d'un col·legi catòlic, una casa diocesana o una residència d'ancians són projectes que ja estan en marxa, sos-

tinguts per la fe i la tenacitat d'una comunitat viva.

L'estil del llibre és pròxim, amable i ple de sentit de l'humor. L'autor no es col·loca en el centre del relat, sinó que constantment assenyala Crist com a veritable protagonista. La seva convicció que “tots els cristians estem cridats a escriure aquest llibre sobre la nostra pròpia vida” converteix la lectura en una invitació personal al compromís apostòlic.

“Trencar el gel” és, en definitiva, un llibre necessari. Ofereix no sols un relat inspirador sobre una Església poc coneguda, sinó també una poderosa reflexió teològica i pastoral sobre l'evangelització en el segle XXI. En un món cada vegada més secularitzat, l'experiència de Finlàndia demostra que, on hi ha fe, iniciativa i comunió, el gel es trenca i hi brolla la vida.

Joaquim González-Llanos

Antoni Gaudí, Vida i Obra

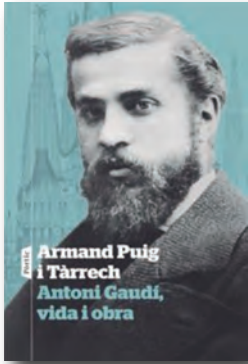
Armand Puig,

Pòrtic, Barcelona 2024,

392 pàg.

“Fe, Pàtria i Amor”. El lema de la Renaixença és per a Armand Puig el fil conductor de la vida i obra d'Antoni Gaudí. Segons elles anirà configurant la seva obra i la seva vida, com queda recollit en aquesta última —i sembla que definitiva a ulls de Francesc Torralba— biografia de l'arquitecte reusenc.

Un especial al·licient d'aquest llibre és que l'autor coneix molt bé el biografat: ha redactat la posició per la qual el Papa Francesc el va declarar Venerable el

mes d'abril passat. Encara que no va deixar gaires escrits, Puig "llegeix" la seva obra, que parla per si mateixa.

Amb un llenguatge culte i refinat, sense deixar de ser divulgatiu, va recorrent cronològicament la vida de Gaudí. Divideix el llibre en vuit seccions que fan referència inicialment a la seva infància i joventut, i a partir d'aquí a les diferents etapes de la seva carrera com a arquitecte. Aquestes etapes coincideixen amb esdeveniments vitals que el faran anar madurant en el seu camí professional i de fe. Alguns d'aquests esdeveniments són el trasllat a Barcelona (1868), la seva graduació com a Arquitecte (1878), l'encàrrec de continuar amb les obres de la Sagrada Família (1893), la mort dels Bocabella (1892 i 1893), els nous encàrrecs acceptats a partir de 1898, la seva greu malaltia (1911), i la mort d'alguns bons amics (al voltant de 1914).

Conclou el llibre amb l'apartat Gaudí, un només, en el qual realitza una extensa semblança del seu caràcter i de la seva vida de fe. Aconsegueix que sigui molt humana i pròxima. S'hi recullen anècdotes del seu treball, del tracte amb els obrers, i uns certs aspectes de

la seva manera d'entendre el món i les relacions humanes. Posa així la cirereta del pastís a un magnífic llibre, repassant en aquestes pàgines el camí de fe de Gaudí, el seu profund amor a Catalunya i la seva natura, així com l'amor a les persones transmès en la bellesa i funcionalitat dels seus treballs: la "nova arquitectura" que perfecciona el gòtic, reflectint la natura per portar l'home a Déu.

Introdueix al lector en la ment de Gaudí; almenys d'una manera bastant plausible, atès que va deixar molt pocs escrits. Aquest acostament es fa també a través de l'anàlisi de les seves obres. Fins a tal punt arriba al detall i a la interpretació de la simbologia utilitzada per l'arquitecte que, en una certa manera, podria usar-se el llibre com a guia per visitar moltes cases i construccions seves. Fins i tot inclou alguna fotografia; tant de bo n'haguessin estat més, ja que el text desperta la imaginació i obre la ment a l'univers de Gaudí, desitjant veure el que s'explica.

S'agraeix la cura del vocabulari i la seva riquesa, encara que a vegades fa que la lectura resulti una miqueta lenta, en barrejar-se amb l'abundància de dates, detalls i noms que, lògicament, apareixen en aquest tipus de textos. A més, entenc que amb l'ànim de tenir el lector sempre ben situat, repeteix algunes dades en diverses ocasions, la qual cosa pot resultar incòmoda per a qui tingui millor memòria o atenció. I en aquestes circumstàncies, apareixen algunes errates en les dates o cognoms que generen breus confusions en la comprensió del relat.

En resum, l'autor aconsegueix un fantàstic equilibri entre la descripció de

la vida i de les obres de Gaudí. Agradarà a tothom. D'una banda permet entendre la ment del reusenc, així com l'impacte en la seva biografia de diversos successos familiars, socials, econòmics, amorosos, o defuncions d'amics, entre altres. D'altra banda, atraurà els qui admiren el seu treball, aportant molta informació arquitectònica, més profunda del que s'espera perquè no és un llibre tècnic.

Pablo González

El último in vitro

Francisco Güell

Autoedició (Amazon), 2025,
362 pàg.

Revelador i il·luminador llibre de l'investigador Dr. Francisco Güell sobre l'augment de risc de malalties associades a les tècniques de reproducció assistida, així com de la falta d'informació sobre aquest tema.

Ha estat investigador principal del projecte "B2-InF: Be Better Informed About Fertility" (2020-2023), finançat per la Unió Europea. Des de llavors procura difondre i donar a conèixer els resultats d'aquest estudi, que estan disponibles

també en línia (www.cordis.europa.eu).

Allí es pot llegir el titular dels resultats de l'estudi: "Les clíniques de fertilitat han d'actuar segons el millor interès dels pacients, proporcionant tota la informació necessària per a la presa de decisions. Per tant, el compliment legal és una expectativa fonamental."

D'un mode molt didàctic, a poc a poc, incloent-hi petits resums o repassos del que s'ha dit fins al moment, amb exemples i anècdotes, l'autor va desplegant davant el lector un enorme panorama, en el qual s'entremesclen els desitjos de les parelles, la recerca biomèdica, i els negocis. El llenguatge és senzill, a vegades fins i tot amb humor, i sempre molt delicat i respectuós. El llibre es llegeix de gust.

Explica el desig de moltes parelles de tenir fills, habitualment al voltant dels 40 anys, i que no aconsegueixen quedar-se embarassats de manera natural, la qual cosa els porta a recórrer a la reproducció assistida, perquè tenen la idea que és més eficaç i que assegura la salut del futur fill. En canvi, l'autor mostra que la informació que es dona i que es publicita no coincideix amb les que recullen els estudis científics, i que s'oculta el risc de malalties associades a aquestes tècniques.

Exposa que el sector de les clíniques de reproducció assistida és molt rendible econòmicament. Desafortunadament, es dona una situació en la qual els conflictes d'interessos són constants. Són els mateixos metges els que formen part de les associacions, clíniques, consells de revistes científiques, i els investigadors. Per aquest motiu, els qui assessoren els

governos pertanyen a les institucions que després es lucraran amb el creixement del sector. D'aquesta manera, és difícil que els assessors puguin ser independents.

Els pioners en la reproducció assistida, C. Wood i A. Westmore, en el seu llibre de 1984 ja afirmen clarament que hi ha major risc de malalties associades a la població in vitro. Amb posterioritat, molts estudis recullen la incidència d'aquests mètodes (de tots ells: fecundació in vitro, inseminació artificial o la injecció citoplasmàtica d'espermatozoides) en la salut dels nens, tant física com psicològica. En menor mesura també en la salut física de la mare, en sotmetre's a tractaments d'estimulació ovàrica. I per a la salut psicològica de la parella quan el fill està malalt, perquè carreguen amb la culpa.

Ajuda a posar la mirada en el futur fill, que ha de ser protegit. Cap professional sanitari hauria de posar en risc la salut d'aquestes persones. I menys, sent algú tan volgut i esperat pels seus pares. Precisament perquè el desitgen tant, els mateixos pares haurien de protegir-lo, però en les clíniques no els donen la informació adequada, i generen vides amb major risc d'emmalaltir, no només durant la seva gestació sinó al llarg de tota la vida.

Per aquest motiu urgeix millorar el document de consentiment informat, tant per ajudar els pares a prendre la seva decisió de manera autònoma i lliure, com per les conseqüències jurídiques que pot tenir: "És fonamental que els governs, en benefici directe de la societat, reforcin estrictament l'aplicació de les lleis de drets del consumidor, publicitat

i consentiment informat en l'àmbit de la RMA" (p. 329).

Hi ha una necessitat d'acabar amb la informació enganyosa, recolzada en estadístiques que no són clares. Per exemple, presentar "taxes d'èxit" en les quals la clínica pren com a èxit l'embaràs (químic), i no el naixement d'un fill sa. La probabilitat d'èxit disminueix dràsticament a partir dels 35 anys, coincidint amb les edats de les dones que se sotmeten a aquests tractaments. Segons un estudi del govern francès de 2021 la probabilitat de tenir un fill (sa o no) mitjançant tècniques de reproducció assistida és del 19,2% per a menors de 35 anys, del 15,2% als 35, del 6,4% als 40, i de l'1,6% als 45.

El llibre aporta solucions, explicant la conveniència de fer estudis de fertilitat, i presentant la medicina restaurativa, que "es presenta com una estratègia pública més convenient des del punt de vista de la salut, de la sostenibilitat, de l'eficàcia i de l'eficiència" (p. 328). A través de la nanotecnologia es pot conèixer la raó de la infertilitat en un 95%, sent tractable en molts casos. D'aquesta manera, es podria accedir a tenir fills per concepció natural, sense riscos mèdics associats, i a un cost -econòmic i vital- molt menor. El benefici econòmic de les clíniques de reproducció assistida frena el desenvolupament i la difusió de la medicina restaurativa.

Finalitza amb un capítol de suggeriments per millorar la situació. Especialment, suggereix "que els governs detinguin cautelarment l'activitat de RMA fins que els assajos clínics en animals i els estudis epidemiològics amb la població in vitro mostrin que el

risc de les tècniques i els processos utilitzats suposen un 'risc mínim' o assumible per a la salut de la població concebuda in vitro" (p. 331).

Val la pena llegir el llibre i obrir els ulls a aquesta dura realitat, per entendre-la

i poder així redirigir-la per al bé de tots, especialment d'aquells que en el futur puguin néixer mitjançant aquestes tècniques.

Pablo González